

Euroopan unionin
osarahoittama

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

samk

KANKAANPÄÄ

Hörhiäishotellin ja Hörhiäiskävelyn konsepti

Hörhiäishotellien rakentaminen työpajassa
sekä Hörhiäiskävelyn toteutus

Roosa Kinnunen

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sarja D, Muut julkaisut 11/2024

ISSN: 2323-8372
ISBN: 978-951-633-415-1 (verkkajulkaisu)

Julkaisija: Satakunnan ammattikorkeakoulu
PL 520, 28601 Pori
www.samk.fi

Tekijä: Roosa Kinnunen
Visuaalinen ilme ja taitto: Piia Orava

Rahoittajat:
Euroopan unionin osarahoittama – Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto
Satakuntaliitto

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Sisällys

Hörhiäshotelli	3
Johdanto – Mikä on hörhiäshotelli?	3
Miten hörhiäshotellit rakennettiin?	3
Vaatimuksia hotellille	4
Tarvittavat materiaalit ja välineet	4
Hörhiäiskävely	4
Mistä Hörhiäiskävely sai alkunsa?	4
Hörhiäiskävelyn toteutus	5
Kuvia	6
Hörhiäshotellityöpaja	6
Hörhiäiskävelyn alku	7
Hörhiäiskävelyn päätös	7
Hörhiäiskävelyn materiaalit	8
Hörhiäiskävelyn tulokset kartalla	13
Muuta	15
Toteuttaja	15
Hörhiäinen	15
Lähteitä	15

Hörhiäishotelli

Johdanto – Mikä on hörhiäishotelli?

Hörhiäishotelli, pörriäishotelli, hyönteishotelli... Jokin nimitys saattaa kuulostaa tutulta. Kaikki kuitenkin tarkoittavat samaa. Hotellit rakennetaan hyönteisten pesinnän avuksi, ja ne toimivat myös suojapaikkoina. Rakentaminen ei vaadi aikaisempaa kokemusta tai silmää arkkitehtuurille – vain paljon mielikuvitusta ja vähän tarvikkeita! Hotellit on myös mahdollista rakentaa täysin maatuvisi, mutta tällöin sää verottaa hotellin kesto.

Hörhiäishotelli voi näyttää oikeastaan millaiselta tahansa, kunhan se palvelee käyttäjänsä. Tärkeintä on, että hotellista löytyy koloja, joihin pörriäiset voivat pesiä. Yksinkertaisimmillaan hotelli voi olla puunpala, johon on porattu erikokoisia reikiä. Toisaalta hotellista voi tehdä hyvin näyttävän ja monikerroksisen. Vaikka hörhiäishotellin voi tehdä omannäköiseksi ja käyttää runsaasti mielikuvitusta, on silti pidettävä mielessä muutama sääntö. Pörriäiset kaipaavat vakaan ja rauhallisen ympäristön. Hotellia sijoittaessa ja kiinnittäessä on myös huomioitava, että asukkaat eivät joudu vesivahingon uhreiksi. Tämän pystyy käytännössä varmistamaan siten, että sijoittaa hotellin suojattuun paikkaan, rakentaa katollisen hotellin sekä välttää asettamasta hotellia viistoon.

Miten hörhiäishotellit rakennettiin?

Hörhiäishotellit rakennettiin huhtikuussa 2024 Satakunnan ammattikorkeakoulun Kankaanpään Taidekoulun kampuksella paikallisten lukiolaisten voimin työpajassa. Hotellien määrän tarve kuitenkin kasvoi Hörhiäiskävelyn suunnittelun edetessä, joten taidekoulun työmasterin avulla hotelleja valmistettiin vielä lisää. Lukiolaisten työpaja kesti kolme päivää, joista yksi päivä oli varattu kokonaan suunnittelulle ja kaksi viimeistä rakentamiseen. Kokonaisuuteen kuului myös luentoja taiteesta, ympäristöstä ja hyönteisistä. Projektin ohjaaja teki taustatyötä ja selvitti, mikä on hyödyllisintä Suomen pörriäisille ja mitä hyvältä hotellilta vaaditaan.

Nuorten tehtävänä oli ensin suunnitella hotelli ja sen jälkeen rakentaa se työpajan ohjaajien ohjeiden mukaan. Suunnittelun ohjeistuksessa painotettiin taiteen ja luonnon yhdistämistä. Hiilillä sekä muilla ympäristöystävällisillä taidetarvikkeilla hotelleja koristeltiin erilaisin kuvin ja kiemuroin – kaiversivatpa eräät taitavat nuoret kuvioitakin. Suunnittelun avuksi nuorille ei näytetty esimerkkikuvia valmiista hotelleista, jotta suunnittelu ei jämähtäisi valmiiden mallien jäljittelyyn. Suunnitteluprosessiin omat haasteensa toi rakentamisen toteutustapa – hotellien tuli olla kokonaan maatuvisia, tarkoittaen sitä, että esimerkiksi nauvoja, nippusiteitä tai vastaavia materiaaleja ei voinut käyttää. Naulojen sijasta käytettiin puutappeja ja kiinnitykset suunniteltiin tarkasti.

Toisena ja kolmantena päivänä nuoret pääsivät toteuttamaan suunnitelmiaan. Vaikka työpajassa työskentely onnistuu itsenäisesti, ohjaajien on kuitenkin varmistettava työvälineiden kuten porakoneen turvallinen käyttö. Rakentamisen jälkeen hotellit on myös muistettava viimeistellä. Poratut kolot tulee puhdistaa sahanpurusta ja pölystä. Hotellia voi varovaisesti koputtaa tasoa vasten, jolloin roskat tulevat ulos. Jotta pörriäisille ei aiheutuisi haittaa, tulee kolot myös siistiä töröttävistä tikuista ja muusta ylimääräisestä tavarasta.

Vaatimuksia hotellille

Hörhiäishotellin teko on prosessina hyvin vapaa, mutta muutama tarkka vaatimus löytyy. Hotellin kiinnityksen on tärkeä olla tukeva. Hotelli ei saa roikkua tai muuten heilua turvattomasti. Kiinnitys voi olla esimerkiksi postilaatikkomallinen, eli hotelli voi seisoa yhden jalan varassa. Toisaalta hotellin voi sitoa puuhun narulla. Tällä tavalla tehden on erityisen tärkeä varmistaa, että hotelli ei kesän edetessä pääse tippumaan, ja että hotelli ei ole yläviistossa niin, että vesi joutuisi koloihin sisälle. Hotellin voi myös kiinnittää pihapiirissään talon seinään. Kolojen syvyys tulee olla noin 10 senttiä ja kolojen halkaisija 1 mm–1 cm. On hyvä tehdä eri kokoisia koloja, jotta pörriäisillä on valinnanvaraa. Poratessa tulee muistaa, että koloja ei tule porata läpi asti. Hotelli tulee sijoittaa 0,3–2 m korkeuteen maanpinnasta.

Tarvittavat materiaalit ja välineet

- Käsittelemätöntä lehtipuuta.
- Koiran-, vuohen- tai karhunputkia, pahveja tai muita valmiita kolomuotoja.
 - Putken toisen pään tulee olla tukittu, eli kasvi kannattaa leikata nivelkohdasta tai tukkia putki jollain muulla tavalla. Kevään 2024 työpajassa käytettiin esim. puutappeja ja lampaanvillaa.
- Narua (jos hotellin kiinnitys sitä vaatii). Narua voi hyödyntää hotellissa myös muilla tavoin, kuten koristeluun tai rakennuspalojen yhteen liittämiseen. Maatuvalle hotellille sopii esimerkiksi juuttinaru.
- Lampaanvillaa tai muuta vastaavaa materiaalia voi käyttää tilkitsemiseen sekä asettaa tarjolle lintuja varten.
- Porakone ja poranteriä mainittujen vaatimusten mukaisesti.
- Vasara ja nautoja (tai vaihtoehtoisesti puutappeja maatuvalle hotellille).
- Saha puutavaraa varten.

Hörhiäiskävely

Mistä Hörhiäiskävely sai alkunsa?

Työpajassa rakennetut hotellit haluttiin viedä luontoon kaupungin asukkaiden ihailtaviksi sekä käyttöön pörriäisiä varten. Tästä lähdettiin jalostamaan ajatusta, jossa kaupunkilaiset saadaan osallistettua projektiin mukaan sekä välitettyä tietoa hotellien tarkoituksesta ja hyödyistä. Hörhiäiskävelyn ideana oli innostaa ihmisiä liikkeelle ja tutustumaan tekoihin luonnon hyväksi, ja myös rakentamaan oma hörhiäishotellinsa.

Alkuperäisenä ajatuksena oli, että opiskelijat hoitaisivat hotellien sijoituspaikkojen kartoituksen ja viennin ulos työpajapäivien aikana, mutta takatalvi yllätti. Tämän sijaan opiskelijoiden kanssa taltioitiin hotellit ulkona kuvaten viestintää varten. Loppujen lopuksi olikin hyvä, että hotellit jäivät

vielä odottamaan sijoitusta, sillä tällä ajalla Hörhiäiskävelyn suunnitteluun oli mahdollista käyttää enemmän aikaa.

Hörhiäiskävelyn toteutus

Ensimmäisenä Hörhiäiskävelyn työvaiheena oli selvittää hotellien sijoituspaikat Kankaanpään sekä Honkajoen keskustojen alueilta. Hotellien tuli sijaita tarpeeksi lähellä toisiaan, jotta kävelyn yhteismatka olisi kaikenikäisille ja -kuntoisille sopiva. Pörriäisten puolelta kriteereinä oli muun muassa paahteinen paikka – mieluiten aamuauringosta – sekä ravinnon löytyminen läheltä hotelleja. Hotellien sijaintiin tutustumiseen ja valintaan on tärkeä käyttää aikaa, jotta työpajan tuotteet eivät menen hukkaan paikoissa, jotka eivät sovi pörriäisille.

Hörhiäiskävelyä varten luotiin kartta, tehtäväristikko sekä hotelleilta löytyvät vastaavat kysymyskortit (ks. Hörhiäiskävelyn materiaalit -osio). Ristikon kysymykset liittyivät pörriäisiin sekä hotellin rakentamiseen. Näin ollen osallistujia sai hyviä vinkkejä oman hörhiäishotellin rakentamiseen. Hotelleille viedyt kysymyskortit viimeisteltiin laminoinnilla, jotta ne kestäisivät koko kesän. Suunnittelun ja valmistelun jälkeen hotellit vietiin ulos kesä-elokuuksi.

Hörhiäiskävelyä markkinoitiin paikallisilla ilmoitustauluilla sekä Kankaanpään liikuntakeskuksen elektronisilla näytöillä. Kartat löytyivät hankkeen verkkosivuilta tulostettavaksi. Karttoja oli myös jaossa Honkajoella kirjastossa ja GEO-oppimiskeskuksessa sekä Kankaanpäässä kaupungin infopisteellä Korpelankulmassa, Kunnanlähteellä, kahvila-konditoria Postellissa sekä liikuntakeskuksessa.

Koska hotellit tehtiin täysin maatuivista materiaaleista, alkoivat ne loppukesästä jo antautua säälle (ks. Kuvia-osio). Kuitenkin suurin osa hotelleista pysyi koko pilotin ajan toimivassa kunnossa. Kaksi hotelleja jouduttiin vaihtamaan ja tilalle tuotiin vankat puupölyt, joihin porattiin reikiä sekä lisättiin hiilipiirroksia. Vaikka hörhiäishotellit tehtiin maatuivista materiaaleista, kerättiin ne elokuussa pois, jotta keskustojen miljöö säilyi siistinä. Oli ilo huomata, että hotelleja oli käytetty. Muutamasta löytyi savituppeja rei'istä, joka kertoo hotellien olleen käytössä. Nämä puupalat otettiin talteen ja sijoitettiin turvalliseen paikkaan GEO-oppimiskeskuksen ympäristöön talvehtimista varten.

Hörhiäiskävely keräsi kesän aikana osallistujia ja innostusta monista eri ikäryhmistä. Kävelyyhin houkuteltiin osallistujia myös arvonnalla ja sosiaalisen median kautta. Kankaanpään kaupunki oli tärkeä viestintäkumppani, sillä esimerkiksi mainontaa tehtiin kaupungin sosiaalisen median kanavilla.

Kuvia

Hörhiäshotellityöpaja

Hörhiäiskävelyn alku

Hörhiäiskävelyn päätös

Hörhiäiskävelyn materiaalit

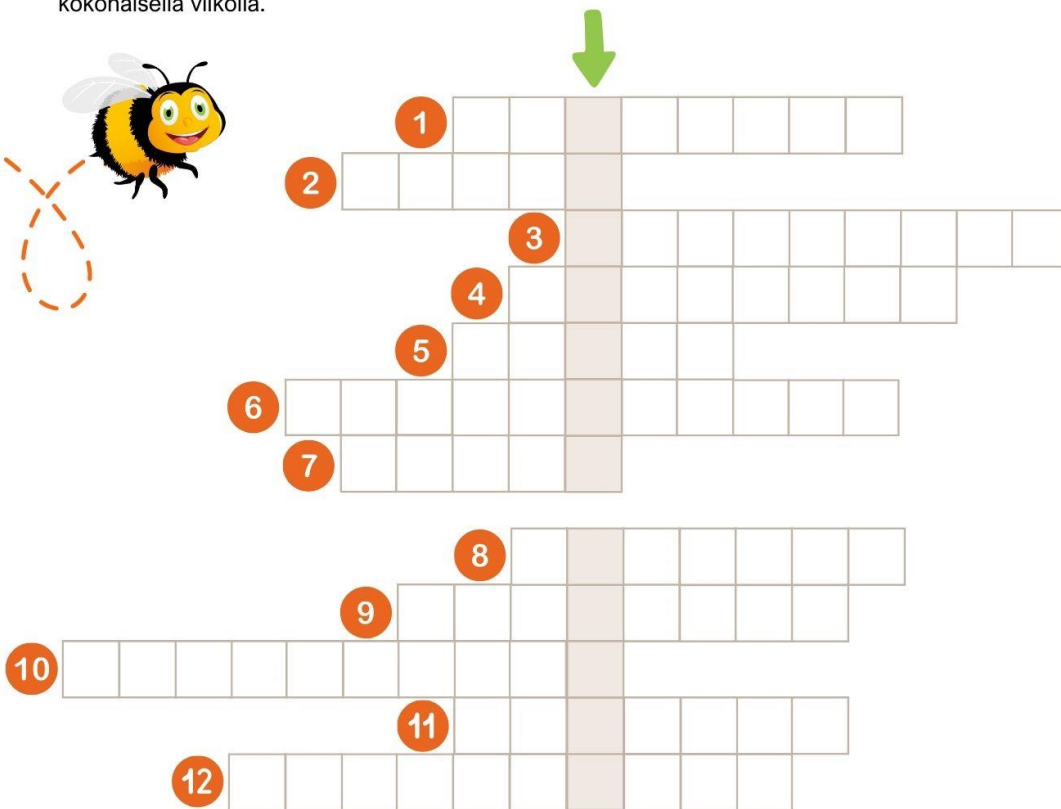
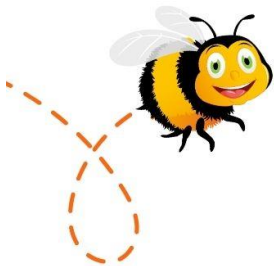
Hörhiäiskävely

Kankaanpää

Tervetuloa Hörhiäiskävelylle! Kävelyn jälkeen tiedät, mitä hyvältä hörhiäishotelliilta vaaditaan ja opit pörriäisistä. Hotellit toimivat apuna pörriäisten pesinnässä, ja sinäkin voit auttaa!

Etsi hotellit!

Kankaanpään keskustan alueelle on sijoitettu 6 uniikkia hörhiäishotellia, jotka paikalliset nuoret ovat tehneet maatuovista materiaaleista. Käytä apunasi kääntöpuolelta löytyvää karttaa, ja etsi hotellit haluamassasi järjestyksessä. Jokaisella hotellilla on oma kysymyskortti, jonka vastaus tulee kirjoittaa sitä vastaavaan numeroon ristikkoon. Kun olet saanut ratkaistua jokaisen kysymyksen, pystyville muodostuu Hörhiäiskävelyn ratkaisu. Ratkaisulla voit osallistua arvontaan Kankaanpää-sovelluksen kautta. **Osallistuneiden kesken arvotaan 3 kpl Seikkailu Pohjois-Satakunnassa -lautapeliä!** Arvonta suoritetaan Hörhiäisviikolla elokuun viimeisellä kokonaisella viikolla.

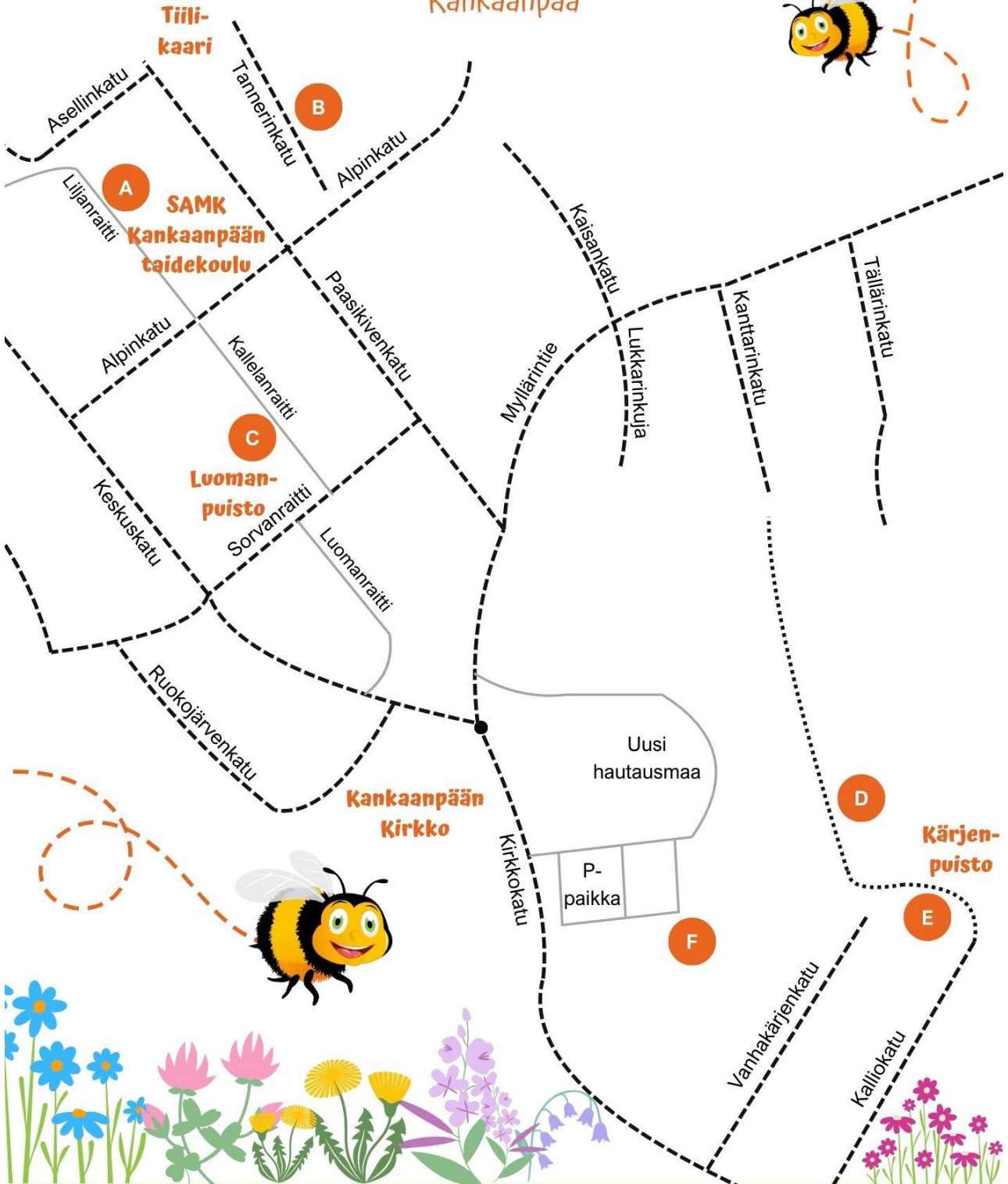

Ristikosta ratkeava lause kuuluu näin: _____ !

Muista osallistua ratkaisulla arvontaan Kankaanpää-sovelluksessa! Maksuttoman sovelluksen voi ladata Android-laitteisiin Google Play -kaupasta ja iOS-laitteisiin Apple App Storesta. Sovelluksen löytää nimellä Kankaanpää, ja Hörhiäiskävelyn arvannon sovelluksen Vastaa kyselyyn -osiosta.

Hörhiäiskävely

Kankaanpää

Euroopan unionin
osarahoittama

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

samk

KANKAANPÄÄ

Hörhiäiskävely on toteutettu osana Pohjois-Satakunta vihreän siirtymän aalloilla -hanketta. www.psvsa.samk.fi

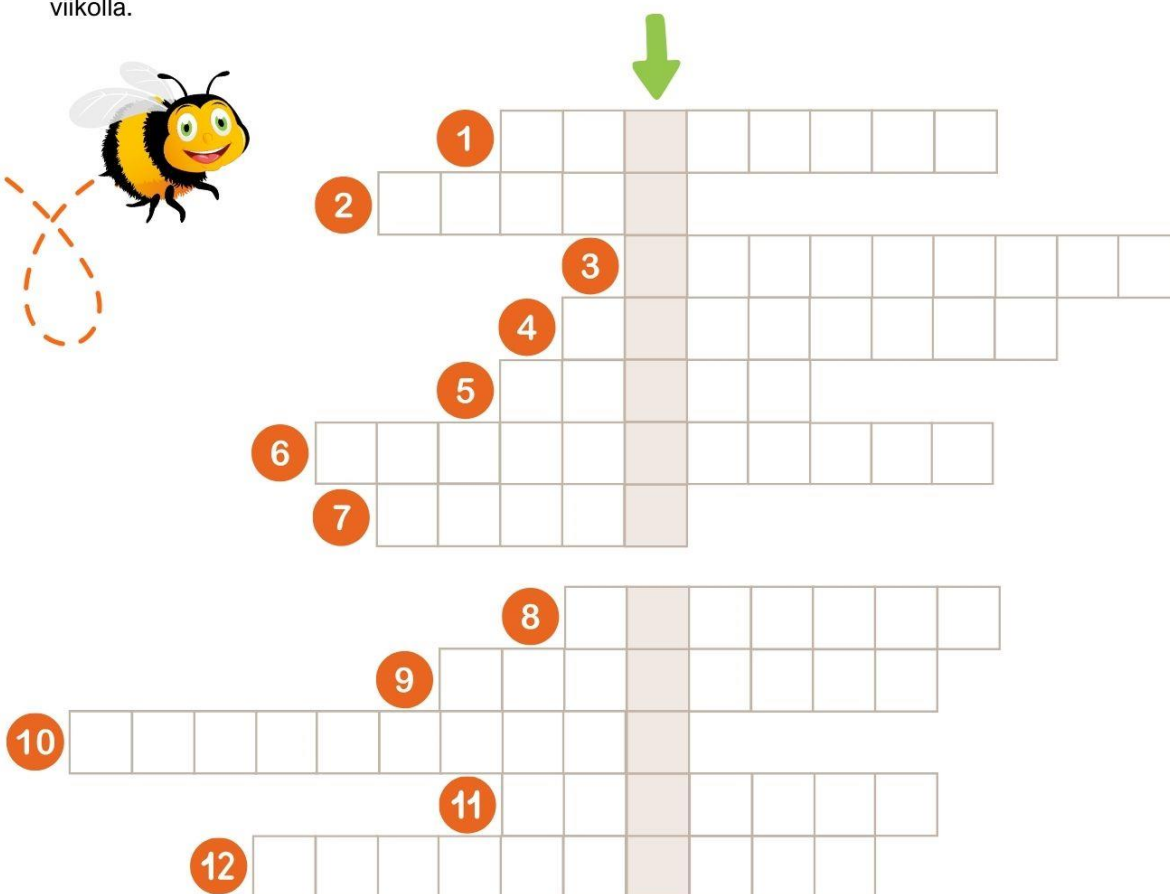
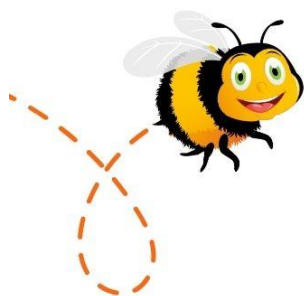
Hörhiäiskävely

Honkajoki

Tervetuloa hörhiäiskävelylle! Kävelyn jälkeen tiedät, mitä hyvältä hörhiäishotellilta vaaditaan ja opit pörriäisistä. Hotellit toimivat apuna pörriäisten pesinnässä, ja sinäkin voit auttaa!

Etsi hotellit!

Honkajoen keskustan alueelle on sijoitettu 5 uniikkia hörhiäishotellia, jotka paikalliset nuoret ovat tehneet maatuivista materiaaleista. Käytä apunasi kääntöpuolelta löytyvää karttaa, ja etsi hotellit haluamassasi järjestyksessä. Jokaisella hotellilla on oma kysymyskortti, jonka vastaus tulee kirjoittaa sitä vastaavaan numeroon ristikkoon. Kun olet saanut ratkaistua jokaisen kysymyksen, pystyville muodostuu Hörhiäiskävelyn ratkaisu. Ratkaisulla voit osallistua arvontaan Kankaanpää-sovelluksen kautta. **Osallistuneiden kesken arvotaan 3 kpl Seikkailu Pohjois-Satakunnassa -lautapeliä!** Arvonta suoritetaan Hörhiäisviikolla elokuun viimeisellä kokonaisella viikolla.

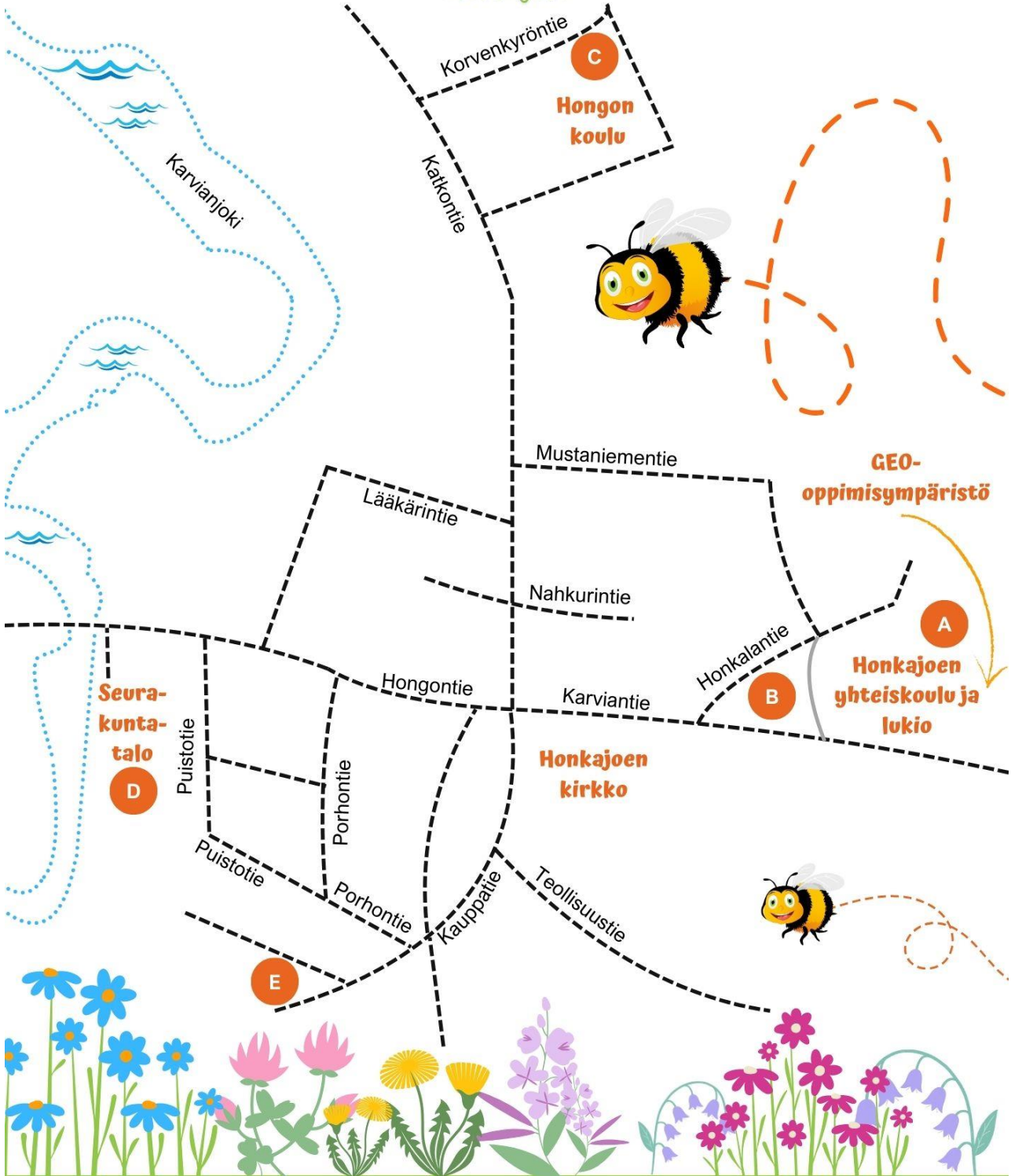

Ristikosta ratkeava lause kuuluu näin: _____ !

Muista osallistua ratkaisulla arvontaan Kankaanpää-sovelluksessa! Maksuttoman sovelluksen voi ladata Android-laitteisiin Google Play -kaupasta ja iOS-laitteisiin Apple App Storesta. Sovelluksen löytää nimellä Kankaanpää, ja Hörhiäiskävelyn arvonnin sovelluksen Vastaa kyselyyn -osiosta.

Hörhiäiskävely

Honkajoki

Euroopan unionin
osarahoittama

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

Hörhiäiskävely on toteutettu osana Pohjois-Satakunta vihreän siirtymän aalloilla -hanketta. www.psvsa.samk.fi

Hörhiäiskävely

Kysymykset

Tässä on Hörhiäiskävelyn ristikon ratkaisua varten tarvittavat kysymykset, joiden avulla opit pörräisistä sekä tiedät, mitä on hyvä pörräishotellilta vaaditaan. Kannustamme kuitenkin tekemään Hörhiäiskävelyn – samalla saat suunnistaa kartan avulla!

1. Kolojen poraamiseen tarvitaan _____ .
2. Mikä väri löytyy pörräisestä?
3. Mikä toinen väri löytyy pörräisestä?
4. Hörhiäishotellin rakentamisessa paras ei ole havupuu vaan _____ .
5. Kuka voi napata hotellissa olevaa lampaanvillaa mukaan pesänsä pehmukkeeksi?
6. Tämä onto kukkakasvi on hyvä hörhiäishotellin lisärakennusmateriaali: _____ .
7. Mistä pörräiset saavat ravintonsa?
8. Hörhiäishotelli ei voi _____ puun oksasta, vaan sen täytyy olla tukevasti kiinni.
9. Hörhiäishotellin yhden kolon sopiva syvyys on reilu _____ senttiä.
10. Kolon _____ tulee olla alle yhden sentin.
11. Mihin pölyttäjähönteiset tarvitsevat hotellia?
12. Mikä yleinen pörräislaji on karvainen?

Euroopan unionin
osarahoittama

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

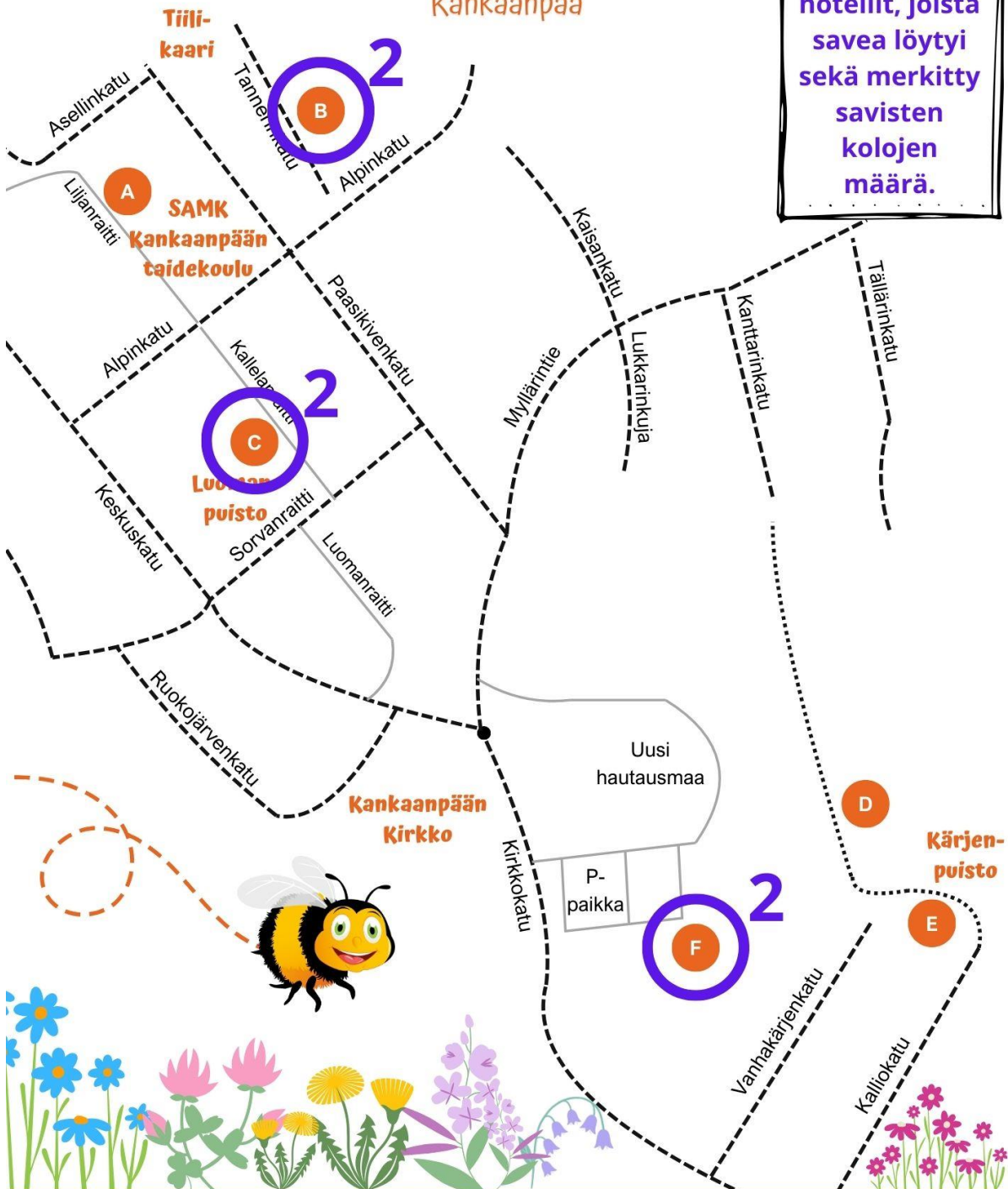
Hörhiäiskävely on toteutettu osana Pohjois-Satakunta vihreän siirtymän aalloilla -hanketta. www.psvsa.samk.fi

Hörhiäiskävelyn tulokset kartalla

Hörhiäiskävely

Kankaanpää

Karttaan on merkitty hotellit, joista savea löytyi sekä merkitty savisten kolojen määrä.

Euroopan unionin osarahoittama

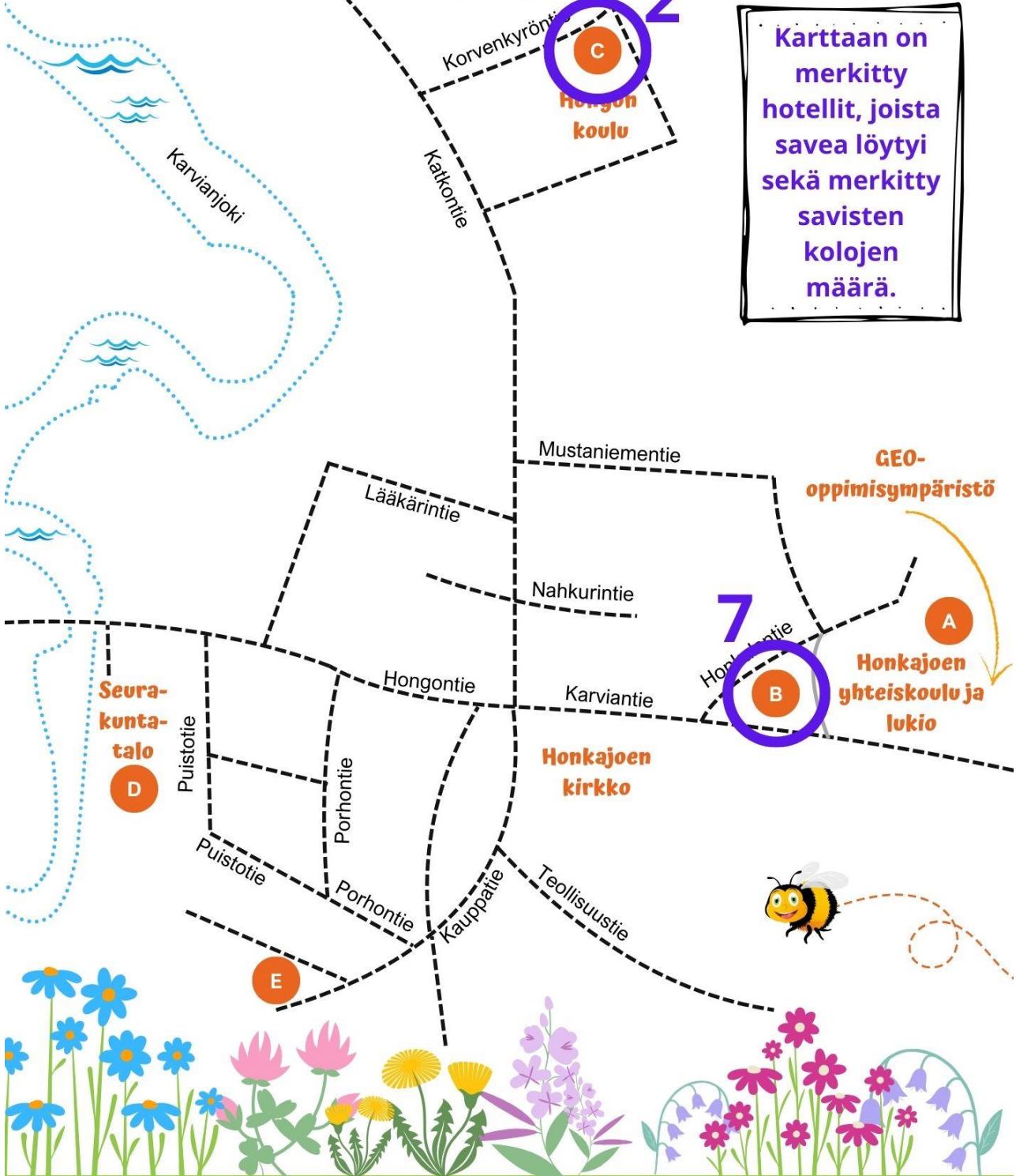
SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

Hörhiäiskävely on toteutettu osana Pohjois-Satakunta vihreän siirtymän aalloilla -hanketta. www.psvsa.samk.fi

Hörhiäiskävely

Honkajoki

Karttaan on merkitty hotellit, joista savea löytyi sekä merkitty savisten kolojen määrä.

Euroopan unionin osarahoittama

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

KANKAANPÄÄ

Hörhiäiskävely on toteutettu osana Pohjois-Satakunta vihreän siirtymän aalloilla -hanketta. www.psvsa.samk.fi

Muuta

Toteuttaja

Hörhiäishotellit ja Hörhiäiskävely toteutettiin osana Pohjois-Satakunta vihreän siirtymän aalloilla - hanketta, jota rahoitti EU:n oikeudenmukaisen siirtymän rahasto JTF ja Satakuntaliitto vuosina 2023–2026. Toteutuksista viestittiin yhteistyössä Kankaanpään kaupungin kanssa, joka myös toimi hankkeen tärkeänä yhteistyökumppanina.

Hankkeen ja Pohjois-Satakunnan kolme kärkeä ovat GEO-oppimisympäristö, Kirkkokallion ekoteollisuuspuisto ja rakennustuoteteollisuus. Hörhiäishotellit ja -kävely olivat osa GEO-oppimisympäristön kehittämistä, ja tavoitteena oli niiden pilotointi sekä konseptointi. GEO-oppimisympäristö kattaa ympäristökasvatukseen liittyvät oppimissisällöt ja -kohteet, kuten GEO-oppimiskeskuksen Kankaanpään Honkajoella ja koko Lauhanvuori – Hämeen kangas UNESCO Global Geoparkin. Kankaanpään rakennustuoteteollisuuden yritykset tarjosivat ylijäämämateriaalejaan hörhiäishotellityöpajaan. Kyseisen kaltainen resurssiviisas ajattelutapa kiteytyy edelleen Kirkkokallion ekoteollisuuspuistossa, jossa toiselta ylijääneet materiaalivirrat hyödyttävät toisen toimintaa.

Hankkeesta ja Hörhiäiskävelystä lisää tietoa löytää osoitteesta psvsa.samk.fi.

Hörhiäinen

Hörhiäiskävely hotelleineen liitettiin myös osaksi Kankaanpään Hörhiäistä, joka on kankaanpääläisten oma nimitys positiiviselle, aktiiviselle ja ympärilleen energiaa luovalle henkilölle. Vuoden Hörhiäinen on valittu jo vuodesta 1998. Hörhiäiskävelyn viestinnässä saatiin kaupungilta lupa käyttää Hörhiäiskuvaa, joka näkyy kävelyn materiaaleissa. Keväällä silloinen Hörhiäinen vieraili taidekoulun työpajassa tutustumassa hörhiäishotellien rakentamiseen ja nuorten tuotoksiin.

Elokuussa, kävelyn loputtua, tehtäväristikoon vastanneiden kesken arvottiin 3 Seikkailu Pohjois-Satakunnassa -lautapeliä Hörhiäisviikolla Hörhiäisen toimesta. Hörhiäisviikko on odotettu vuosittainen tapahtuma, jonka aikana tuodaan monipuolisesti esille kaupungin vahvaa ”hörhiäissektoria” eli yhdistys-, seura- ja muiden tahojen toimintaa erilaisin tempauksin.

Lähteitä

Työpajan valmisteluun ja taustatyöhön käytetyt lähteet:

[Ryhdy hotellinpitäjäksi! Näin rakennat hyönteishotellin kotipihaan | Luonto | yle.fi](#)

[Pitääkö hyönteishotelli siivota? Kysymyksiä ja vastauksia hyönteishotelleista | Luonto | yle.fi](#)

[Rakenna hyönteishotelli ja tarjoa suojaa puutarhan pölyttäjäille – Puutarha – yle.fi](#)

[9 syytä, miksi hyönteishotellisi ei kelpaa hyönteisille - Kotiliesi.fi](#)

[Hyönteishotelli vanhaan lyhtyyn – katso ohje! - Kotiliesi.fi](#)

[Hyönteishotelliohjeet - Ylä-Karjalan yhdistys \(sll.fi\)](#)

[Hyönteishotelli – katso ohje | Meillä kotona \(meillakotona.fi\)](#)

[Lisää pölyttäjiä kaupunkiin! Helsingin hyönteishotellit – Käsikirja rakentamiseen ja kunnossapitoon](#)
[Hyönteishotelli - Omalle pihalle - Tervetuloa Viherlandiaan](#)

Euroopan unionin
osarahoittama

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

Pohjois-Satakunta vihreän siirtymän aalloilla
psvsa.samk.fi